

Kohti kestäväää mediakulttuuria: elokuvakasvatusta kestävään kehityksen näkökulmasta

Antti Haaranen / Valveen elokuvakoulu

Millaista voisi olla kestävä mediakulttuuri, ja millainen rooli elokuva- ja mediakasvatuksella voisi olla kestävämmän tulevaisuuden rakentamisessa?

Sähköiset, audiovisuaaliset mediat ovat voimakkaasti läsnä suomalaisten, niin lasten kuin aikuistenkin, arjessa. Ne vaikuttavat paitsi ajankäyttöömme, myös siihen, millaisena näemme maailman, miten ajattelemme ja toimimme. Perinteinen protektionistinen mediakasvatus keskittyy usein siihen, miten lapsia voidaan suojella median haittavaikutuksilta. Mutta entä hyötyvaikutukset? Miten esimerkiksi elokuva saadaan valjastettua positiivisen muutoksen välineeksi kasvatuksessa? Tämä on kysymys, jota olen pohtinut toistuvasti työssäni päätoimisena elokuvakasvattajana yli kymmenen vuoden ajan. Tästä kysymyksestä kumpusi myös keväällä 2013 Oulun seudun ammattikorkeakouluun kirjoittamani tutkielman motiivi. Voit lukea koko tutkielman [tästä](#).

Kestävä kehitys

Kestävä kehitys on, YK:n Brundtlandin komiteaa lainatakseni, kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa. Ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys on looginen tavoite sille positiiviselle muutokselle, johon kasvatustoiminnalla pyrimme. Käsitelen tutkielmassani kirjallisuuslähteisiin perustuen kestävään kehityksen eri ulottuvuuksia ja mediakulttuurin olemusta. Sen pohjalta pyrin vastaamaan kysymyksiin, millaista voisi olla kestävä mediakulttuuri ja millainen rooli elokuvalla ja elokuvakasvatuksella voisi olla siinä. Tapausesimerkkinä esittelen Oulun normaalikoulun viidesluokkalaisten kanssa toteuttamani dokumenttielokuvatyöpajan, jossa tehtiin kestäväää kehitystä käsittelevä elokuva. Näin kestävä kehitys toimi työpajassa kahdella tasolla: sekä työskentelyn periaatteena että elokuvan sisältönä. Työpajan tuloksia analysoin tutkielmassa muun muassa osallistujilta kerätyn anonyymien palautteen avulla.

Kestävä mediakulttuuri

Kestäväää mediakulttuuria pohdittuani päädyin seuraavaan luonnehdintaan: Kestävä mediakulttuuri on viestinnän kulttuuria, joka tyydyttää nykyhetken viestinnälliset tarpeet ja mahdollistaa tuleville sukupolville vähintään yhtä hyvät mahdollisuudet tuottaa, välittää ja vastaanottaa informaatiota, varallisuudesta riippumatta. Kestävässä mediakulttuurissa huomioidaan kestävään kehityksen ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat muun muassa välttämällä uusiutumattomien materiaalien kulutusta ja kulutukseen kannustamista. Viestijöiden sidonnaisuuksia käsitellään avoimesti.

Käytännössä kestävässä mediakulttuurissa peräänkuulutetaan mediadiversiteettiä, eli viestijöiden, välittäjien ja vastaanottajien monimuotoisuutta. Harvojen käsiin keskittynyt mediatuotanto on uhka tälle monimuotoisuudelle. Mediakasvatus voi edistää diversiteettiä muun muassa edistämällä lasten ja nuorten omaa tekijyyttä ja heidän äänensä kuuluvuutta. Erityisesti internetillä on nähtävissä suuri sivistyksellinen ja tasavertaisuutta edistävä potentiaali.

Dokumenttielokuvatyöpajan tuloksia

Työpajan päätteeksi toteutetun anonyymien palautekyselyn mukaan lapset oppivat kestäväää kehitystä käsittelevää dokumenttielokuvaa tehdessään sekä audiovisuaalisten esitysten tulkintaan ja

toteuttamiseen liittyviä mediataitoja että kestävään kehitykseen liittyvää ympäristötietoutta, kuten kierrätystä. Paja koettiin sekä hauskaksi että hyödylliseksi ja sai oppilailta kiitettävän yleisarvosanan. Myös muut lapsikatsojat pitivät elokuvaa järkevänä ja sen aihetta tärkeänä. Valmistunut elokuva, Meidän tulevaisuutemme, sai runsaasti julkisuutta ja oli muun muassa esillä keväällä 2013 Docpoint-dokumenttielokuvafestivaalin Dokkino-koululaisnäytöksissä ympäri Suomea. Valmis elokuva on nähtävissä myös Valveen elokuvakoulun [Youtube-sivuilla](#).

Loppusanat

Viestinnän kulttuurimme voi paitsi kuvastaa kestäväää kehitystä, myös representaationa luoda ja muokata sitä. Sähköiset audiovisuaaliset mediat, kuten elokuva, ovat ajassamme suosittuja ja tehokkaita viestinnän muotoja. Siksi elokuva on varteenotettava työkalu myös kestävään tulevaisuuden rakentamisessa. Dokumenttielokuvatyöpajan ja siihen liittyvän oppimateriaalin kehittämistä jatketaan edelleen Valveen elokuvakoulussa.